

**ПРОГРАМА
ЗА ЕНЕРГИЙНА
ЕФЕКТИВНОСТ
НА
ОБЩИНА ЧИПРОВЦИ
2025-2027 г.**

февруари, 2025 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Цел на Общинската програма за енергийна ефективност
2. Състояние на енергийната ефективност на община Чипровци
3. Потенциал
4. Обща информация за енергийната ефективност
5. Приложение на енергийната ефективност
  - 5.1. Саниране
  - 5.2. Подобро управление
  - 5.3. Модернизация
  - 5.4. Нови технологии
6. Ползи от енергийната ефективност
7. Приоритети на Общинската програма за енергийна ефективност
8. Финансиране на общински програми за енергийна ефективност
9. Финансови механизми за повишаване на енергийната ефективност

1. ЦЕЛ

Общинската програма има за цел чрез система от мерки и дейности на общинско ниво да насърчи енергийната ефективност като основен фактор за повишаване ефективността на икономиката, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда.

2. ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ. БАРИЕРИ.

Текущото състояние на енергийната ефективност в Община Чипровци не се различава от това в страната като цяло. Основните причини за високата енергоемкост на икономиката в общината са:

- *Наследена енергоинтензивна структура, изразяваща се в: морално остарели технологии; неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата /липса на топлоизолация на жилищните сгради, остаряла дограма, все още масово използване на остарели енергоемки уреди и др./;*
- *Строителство, несъобразено с икономия на енергия;*
- *Липса на стимули за рационално енергопотребление;*
- *Недостатъчно средства за въвеждане на енергоспестяващи средства;*
- *Недостатъчна осведоменост на потребителите за възможностите за намаляване на консумацията на енергия.*

В обществения сектор е налице осъзната необходимост от общинските ръководства за повишаване на енергийната ефективност на стопанисваните от тях сгради и улични осветления. В населените места от община Чипровци са монтирани енергоспестяващи осветителни тела.

В негативен аспект, проблемите на енергийно ефективното потребление в обществения сектор в община Чипровци, не се отличават съществено от тези в страната като цяло. Топлинната изолация на административните сгради и на сградите на културните институции не е във вид и състояние позволяващи максимално съхранение на топлината през зимния сезон. Горивните инсталации за парно отопление в повечето случаи все още използват нискоефективни горивни компоненти като нафта. Почти никъде на територията на община Чипровци обществените организации не използват потенциала на слънчевата енергия, чрез нужните за това колектори, за осветление на сградите или отопление на водата за битови нужди. Важен фактор за формирането на така изложената ситуация, е липсата на средства в общинските бюджети за реализирането на енергийно ефективни проекти за саниране на сгради, подмяна на горивната база и оползотворяване на слънчевата енергия и енергията на биомасата. Финансовият фактор е вторият по значимост, след осъзнаване на нуждата от промени в сферата на енергопотреблението. Неговият недостиг или отсъствие към момента прави задачата на обществения сектор за реални положителни промени непосилна. За разлика от обществения сектор, в битовия все още се наблюдава неосъзнатост относно необходимостта от оптимизиране

на енергийния мениджмънт на домакинствата. Тук се отнася както подобряването на топлоизолацията на сградите, така и енергийно-ефективното използване на домакинските уреди и осветлението на помещенията. В най-тежко състояние е жилищният фонд. Той се нуждае от саниране на фасадите и подмяна на дограмата. В голяма част от случаите изолацията на покривите също е нарушена. Твърдите горива - въглища и дърва, заемат значителен дял от общия обем на използваните енергоносители в населените места. Във всички случаи, когато домакинствата използват природен газ за своите битови нужди, те разчитат на преносими газови бутилки.

Основните показатели в селското стопанство, определящи нивото на енергийна ефективност, са формите на стопанисване на земята, производствените технологии и интензификацията на производството - използваната агротехника и препарати. По отношение на стопанисването на земеделската земя, в община Чипровци се забелязва тенденция за уедряване на масивите, но все още има дребни собственици, което създава трудности за нейното ефективно използване и обработка.

Водещ проблем за ниската енергийна ефективност на транспортните услуги е старият и амортизиран автомобилен парк. Освен върху потреблението на горива, това оказва въздействие и върху състоянието на околната среда, чрез повишено ниво на замърсители в атмосферния въздух. Към настоящият момент на територията на община Чипровци делът на възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) е незначителен.

3. ПОТЕНЦИАЛ

Възможностите за реализиране на проекти за енергийна ефективност в Община Чипровци са в няколко направления:

- *Намаляване на разходите за улично осветление в населените места*

Община Чипровци планира изготвянето на технически проект, с който да кандидатства пред финансиращи програми и фондове. Посоченият проект осезателно ще повлияе върху намаляване разходите за улично осветление, а именно:

- ✓ „Реконструкция на уличното осветление в община Чипровци и въвеждане на енергоспестяващо улично осветление във всички селища на общината.”
- ✓ Реконструкция на съществуващи отоплителни инсталации и изграждане на нови такива чрез реализация на проект, одобрен от „Националния Доверителен Екофонд”

- ✓ „Намаляване емисиите парникови газове чрез внедряване на мерки за енергийна ефективност в Административна сграда на община Чипровци“
- ✓ „Реконструкция на сграда за обществени услуги”, гр. Чипровци
- ✓ Подмяна на остарялата дограма на обществени сгради

През 2013 г. бе реализиран проект в ОДЗ „Детелина”, гр. Чипровци по мярка 3, финансиран от Международен фонд „Козлодуй“: „Енергийно ефективни мерки в обществени сгради – V транш“.

- *Внедряване на мерки за енергийна ефективност в Административна сграда на община Чипровци, а именно:*
  - ✓ Подмяна на съществуваща дограма;
  - ✓ Полагане на топлоизолационна система по ограждащи елементи – топлоизолация на външни стени по фасади;
  - ✓ Изолация на покрив;
  - ✓ Мерки по осветление;
  - ✓ Мерки по котелна инсталация – реконструкция на котелна инсталация и нейните елементи, включително настройки и изолации;
  - ✓ Енергиен мениджмънт;
  - ✓ Мерки по прибори за измерване, контрол и управление;
  - ✓ Други възможни мерки за подобряване на комфорта и привеждане на сградата към нормативни изисквания.

През 2018 г. бе реализиран проект № 277/ 02.08.2013 г. „Въвеждане на мерки за енергийна ефективност на ОУ „Петър Парчевич”, гр. Чипровци чрез безвъзмездно съфинансиране, предоставено по линия на Инвестиционна програма за климата на Националния доверителен екофонд.

- ✓ *Постепенна подмяна на остарелия и амортизиран автопарк*
- ✓ *Изграждане на алтернативни системи за възобновяеми енергийни източници от частни инвеститори*

През 2023 г. бе реализиран проект „Реконструкция и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в общинска сграда за обществени услуги“ гр. Чипровци, община Чипровци"

Някои пречки при реализацията на целенасочени действия за ЕЕ във всички сектори са:

- липса на стимули за рационално енергопотребление;

- недостатъчна осведоменост на потребителите за възможностите за намаляване на консумацията;
- недостатъчната институционална база;
- затруднен достъп до инвестиции по проектите за ЕЕ и други;
- сравнително високи цени на новите енерго-икономични материали.

4. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

Енергийната ефективност е мярка за това доколко рационално се използват топлинната и електрическата енергия в една сграда или съоръжение.

Енергийната ефективност се прилага в:

- Сградите - за намаляване на загубите на топлинна и електрическа енергия, използвани за отопление и климатизация, както и за осигуряване на по-добър комфорт на обитателите;
- Преноса на енергия до клиентите - за намаляване загубите на топлинна и електрическа енергия;
- Промислеността - за намаляване на загубите на електро и топлинна енергия при производството на стоки и услуги;
- Енергетиката - за повишаване на коефициента на полезно действие на съоръженията, с които се произвежда енергия.

5. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

5.1. ЧРЕЗ САНИРАНЕ:

Санирането е обновяване на сгради или части от тях, свързано с повишаване на енергийната ефективност. То включва всички необходими действия за привеждане на енергийните характеристики на сградите в съответствие с нормативните изисквания и/или изискванията на клиента.

Най-добър и гарантиран ефект от санирането и съответно най-икономически изгоден пакет от мерки по подобряване на енергийната ефективност на сградата, се постига чрез предварително обследване на сградата и енергийните разходи. На тази база се анализира конкретният случай и се предлагат няколко пакета от такива мерки с гарантирани резултати и различни ценови показатели. За да се подобрят енергийните характеристики, не е задължително да се изпълни цялостно саниране. Изборът на технически мерки зависи от предварителния енергиен одит и анализ на всеки конкретен случай.

Заедно със санирането се изготвя и инструкция за ефективно ползване на сградата или съоръжението.

5.2. ЧРЕЗ ПОДОБРЕНО УПРАВЛЕНИЕ:

Изготвянето и прилагането на по-добри начини на управление при ползването на електрическа и топлинна енергия е един от методите, който води до добри резултати чрез промяната на “енергийната култура” на собствениците и обитателите на сградите.

В сградите и особено в енергетиката и индустрията, автоматизирането на управлението на топлинните и енергийните съоръжения допринася към общия ефект за постигане на енергийна ефективност.

5.3. ЧРЕЗ МОДЕРНИЗАЦИИ:

Модернизирането и подмяната на отоплителната, електрическата и други инсталации също води до значително подобрене на енергийната ефективност в сградите.

В индустрията и енергетиката модернизациите на съоръженията и процесите е един от основните източници за подобрене на енергийната им ефективност.

5.4. ЧРЕЗ НОВИ ТЕХНОЛОГИИ:

Прилагането на нови технологии и съоръжения за пренос и производство на електрическа и топлинна енергия, води до сериозно подобрене на енергийната ефективност и същевременно, в повечето случаи, има изключителен екологичен ефект.

При използването на топлинна и електрическа енергия в бита и обществените и частни сгради, такива нови технологии са:

- отоплението и климатизацията с термopомпени инсталации, използващи обикновена подпочвена вода или акумулирана в земната кора енергия;
- оползотворяването на геотермални източници за отопление;
- използване на генератори за производство на топлинна и електрическа енергия от природен газ;
- отопление, оползотворяващо слънчевата енергия;
- отопление и производство на електрическа енергия от биомаса.

6. ПОЛЗИ ОТ ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ

- Намаляват се загубите на енергия, а с това и разходите за топлинна и електрическа енергия;
- Добрата енергоефективност на сградата осигурява много по-добър комфорт за обитателите ѝ;
- При старите сгради се постига едновременно с всички ползи от санирането и много по-красива и приятна фасада;
- Повишава се цената на имота, поради вложената инвестиция заедно с новите много по-добри енергийни показатели, водещи до по-ниски разходи за отопление и климатизация;
- Използват се по-рационално традиционните енергоизточници – въглища и нефт, които са на изчерпване, като заедно с това и се постига и екологичен ефект;
- В индустрията и енергетиката се постига много по-конкурентно способна продукция и услуги.

За община Чипровци, дефиницията енергийна ефективност е доста сложно, обемно и комплексно понятие, което накратко може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите свързани с потребление на енергия при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

Визирайки предимно общинските сгради може да се направи извод, че в последните години се обръща сравнително повече внимание на проблема енергийна ефективност. Отоплението на общинските сгради на територията на община Чипровци е предимно с електроенергия и твърдо гориво.

7. ПРИОРИТЕТНИ НАПРАВЛЕНИЯ

1. Сграден фонд

Приоритетните обекти за община Чипровци са сградите на читалищата и административните сгради на територията на общината, както следва:

Читалища: 9 броя

Административни сгради:

- Сграда - Общинска администрация гр. Чипровци
- Сграда за обществени услуги
- Здравно заведение (бивша Поликлиника)

От цитираните по-горе приоритетни обекти всички подлежат на задължително сертифициране.

8. ФИНАНСИРАНЕ НА ОБЩНСКИ ПРОГРАМИ ЗА ЕЕ

В съответствие с изискванията на чл. 12, ал. 4 от ЗЕЕ средствата за изпълнение на плановете за енергийна ефективност се предвиждат в бюджетите на органите на държавната власт и органите на местното самоуправление.

9. ФИНАНСОВИ МЕХАНИЗМИ ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ:

☞ Доброволни споразумения

☞ Договори с гарантиран резултат – ЕСКО *(Договорите с гарантиран резултат имат за цел изпълнението на дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради и/или промишлени системи, водещи до енергийни спестявания при крайните потребители на енергия, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните*

икономии на енергия.

Услугите по договори с гарантиран резултат се изпълняват при гарантирана икономия на енергия за сградата или промишлената система, за която се реализира услугата.

Изпълнителите осигуряват извършването на услугата изцяло или частично със собствени средства и/или поемат задължение да осигурят финансирането им от трето лице. Те носят финансовия риск, както и техническия и търговския риск за изпълнение на предвидените в договора дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и за достигане на гарантирания с договора резултат.

За сгради по чл. 19 - държавна и/или общинска собственост, които са предмет на договор по чл. 48, ал. 1 от ЗЕЕ, ЕСКО услугите включват всички дейности и мерки, гарантиращи сертифицирането на тези сгради.

За сгради - държавна и/или общинска собственост, които са предмет на договор по чл. 48, ал. 1 от ЗЕЕ, в бюджетите на министерствата, ведомствата и общините се планират и осигуряват средства, които за срока на изпълнението на договора съответстват на нормализираните разходи за енергия на тези сгради).

- ☞ Фонд „Енергийна ефективност”
- ☞ Фонд „Козлодуй”
- ☞ Национален доверителен екофонд
- ☞ ДФ „Земеделие”
- ☞ Национален план за възстановяване и устойчивост

Анализ на извършените мероприятия в сградите общинска собственост за периода до 31.12.2024 година

Обект	АОС №	Година на въвеждане в експлоатация	РЗП	Енергийно обследване	Подмене на дограма	Санпране
<u>Сгради подлежащи на задължително сертифициране</u>						
ОДЗ „Детелина”	№ 335 от 20.04.2015 г.	1973 г.	1332 кв.м	№ СА-ОСС-0005/13.07.2005г.	частично	частично
Културен дом	№ 282 от 12.12.2013 г.	1972 г.	2886 кв.м	0286ПРО00081	-	-
Спортна зала	№ 276 от 16.07.2013 г.	1972 г.	1210 кв. м	0286ПРО00080	-	-

ОУ „Петър Парчевич“	№ 283 от 07.02.2014 г.	1977 г.	3815 кв.м	309ДРН006	изцяло	изцяло
Административна сграда	№ 298 от 14.10.2014 г.	1991 г.	2264 кв.м	309ДРН008	-	-
Сграда за обществени услуги	№ 388 от 30.05.2018 г.	1930 г.	1750 кв.м.	0032АГО000 50	изцяло	изцяло
Здравно заведение (бивша Поликлиника)	№ 342 от 28.09.2015 г.	1948 г.	682 кв.м.	-	изцяло	изцяло

Настоящата програма е отворен документ и подлежи на допълване при необходимост.

Настоящата програма е приета на заседание на Общински съвет – Чипровци по предложение на Кмета на Общината с Решение № 164 от Протокол № 20 / 19.02.2025 г.

ПЛАМЕН ПЕТКОВ:

Кмет на Община Чипровци

